ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 20ής Ιανουαρίου 2005 *

Στην υπόθεση C-101/04,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, την οποία υπέβαλε το Arbeidsrechtbank Gent (Βέλγιο), με απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2004, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 26 Φεβρουαρίου 2004, στο πλαίσιο της δίκης

Roger Noteboom

κατά

Rijksdienst voor Pensioenen

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους N. Colneric (εισηγήτρια), προεδρεύουσα του τετάρτου τμήματος, J. N. Cunha Rodrigues και E. Levits, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

γενική εισαγγελέας: C. Stix-Hackl
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσε:

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον D. Martin,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία διατάξεων του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1606/98 του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998 (ΕΕ L 209, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 1408/71).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του R. Noteboom και του Rijksdienst voor Pensioenen (στο εξής: Rijksdienst), βελγικού οργανισμού κοινωνικής ασφάλισης, σχετικά με επίδομα αδείας καταβαλλόμενο στους συνταξιούχους.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική ρύθμιση

3 Το άρθρο 1 του κανονισμού 1408/71 προβλέπει τα εξής:

«Για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού:

[...]

κ) ως "παροχή" και "σύνταξη" νοείται κάθε παροχή και σύνταξη, περιλαμβανομένων και όλων των τμημάτων τους που βαρύνουν το δημόσιο ταμείο, οι προσαυξήσεις αναπροσαρμογής ή τα συμπληρωματικά επιδόματα υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του τίτλου III, επίσης οι εφάπαξ παροχές οι οποίες δύνανται να υποκαταστήσουν τις συντάξεις, καθώς και οι καταβολές που πραγματοποιούνται λόγω επιστροφής εισφορών·

[...]»

4 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός ισχύει για όλες τις νομοθεσίες που αφορούν τους ακόλουθους κλάδους κοινωνικής ασφαλίσεως:

[...]

γ) παροχές γήρατος·

[...]»

5 Το άρθρο 45 του κανονισμού 1408/71, που περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο 3, με τον τίτλο «Γήρας και θάνατος (συντάξεις)», του τίτλου III του κανονισμού αυτού, θέτει την αρχή του συνυπολογισμού, για την απόκτηση, διατήρηση ή ανάκτηση του δικαιώματος παροχών, των περιόδων ασφαλίσεως που πραγματοποιήθηκαν υπό τη νομοθεσία οποιουδήποτε κράτους μέλους.

6 Σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 6 του εν λόγω άρθρου:

«1. Εάν η νομοθεσία κράτους μέλους εξαρτά την απόκτηση, τη διατήρηση, ή την ανάκτηση του δικαιώματος παροχών, δυνάμει συστήματος που δεν είναι ειδικό

σύστημα κατά την έννοια των παραγράφων 2 και 3, από την πραγματοποίηση περιόδων ασφαλίσεως ή κατοικίας, ο αρμόδιος φορέας αυτού του κράτους μέλους λαμβάνει υπόψη, κατά το μέτρο που απαιτείται, τις περιόδους ασφαλίσεως ή κατοικίας που πραγματοποιήθηκαν υπό τη νομοθεσία κάθε άλλου κράτους μέλους, στα πλαίσια είτε γενικού είτε ειδικού συστήματος, που εφαρμόζεται σε μισθωτούς ή μη μισθωτούς. Προς το σκοπό αυτό, ο εν λόγω φορέας λαμβάνει υπόψη τις ως άνω περιόδους, σαν να πρόκειται για περιόδους που πραγματοποιήθηκαν υπό τη νομοθεσία που εφαρμόζει.

[...]

6. Περίοδος πλήρους ανεργίας στη διάρκεια της οποίας ο μισθωτός εργαζόμενος λαμβάνει παροχές σύμφωνα με το άρθρο 71 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ii), ή στοιχείο β) σημείο ii) πρώτη πρόταση, λαμβάνεται υπόψη από την αρμόδια υπηρεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί ο εργαζόμενος, σύμφωνα με τη νομοθεσία που εφαρμόζει η υπηρεσία αυτή, ως εάν αυτός είχε υπαχθεί στην εν λόγω νομοθεσία κατά τη διάρκεια της τελευταίας του απασχόλησης.

[...]

Εάν η περίοδος πλήρους ανεργίας που συμπληρώθηκε στη χώρα κατοικίας του ενδιαφερομένου δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη παρά μόνο αν έχουν συμπληρωθεί περίοδοι καταβολής εισφοράς στην ίδια αυτή χώρα, η προϋπόθεση θεωρείται ότι πληρούται, εφόσον οι περίοδοι καταβολής εισφοράς έχουν συμπληρωθεί σε άλλο κράτος μέλος.»

7 Περιλαμβανόμενο στο τμήμα 3 του τίτλου III, κεφάλαιο 6, του κανονισμού 1408/71, με τίτλο «Άνεργοι που κατοικούσαν κατά τη διάρκεια της τελευταίας απασχολήσεώς τους σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο κράτος», το άρθρο 71, παράγραφος 1, έχει ως εξής:

«Ο σε ανεργία μισθωτός που κατοικούσε κατά τη διάρκεια της τελευταίας απασχολήσεώς του στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από το αρμόδιο κράτος λαμβάνει παροχές κατά τις ακόλουθες διατάξεις:

α) [...]

ii) ο μεθοριακός εργαζόμενος, ο οποίος ευρίσκεται σε πλήρη ανεργία, λαμβάνει παροχές σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί, σαν να είχε υπαχθεί στη νομοθεσία αυτή κατά τη διάρκεια της τελευταίας απασχολήσεώς του· οι παροχές αυτές καταβάλλονται από το φορέα του τόπου κατοικίας και εις βάρος του·

[...]»

Η εθνική ρύθμιση

8 Κατά το άρθρο 22 του βασιλικού διατάγματος αριθ. 50, της 24ης Οκτωβρίου 1967, περί συντάξεως γήρατος και επιζώντος για τους υπαλλήλους (*Moniteur belge* της

27ης Οκτωβρίου 1967, σ. 11258), όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο της 30ής Μαρτίου 1994 (*Moniteur belge* της 31ης Μαρτίου 1994, σ. 8866, στο εξής: βασιλικό διάταγμα της 24ης Οκτωβρίου 1967):

«Ένα επίδομα αδείας και ένα συμπληρωματικό επίδομα αδείας μπορούν να χορηγούνται ετησίως στους δικαιούχους συντάξεως που χορηγείται δυνάμει του παρόντος καθεστώτος.

[...]

Τα επιδόματα που αναφέρονται στο παρόν άρθρο δεν λαμβάνονται υπόψη για την εφαρμογή των κανόνων σωρεύσεως ως προς τις κοινωνικές παροχές, ούτε για τον υπολογισμό των πόρων πριν από τη χορήγηση ορισμένων προνομίων.»

9 Το άρθρο 56, παράγραφος 1, του βασιλικού διατάγματος, της 21ης Δεκεμβρίου 1967, περί θεσπίσεως της γενικής κανονιστικής ρυθμίσεως περί συντάξεως γήρατος και επιζώντος για τους υπαλλήλους (*Moniteur belge* της 16ης Ιανουαρίου 1968, σ. 441), όπως τροποποιήθηκε με το βασιλικό διάταγμα της 27ης Ιανουαρίου 1998 (*Moniteur belge* της 20ής Φεβρουαρίου 1998, σ. 4793), και με το βασιλικό διάταγμα της 4ης Μαρτίου 2002 (*Moniteur belge* της 29ης Μαρτίου 2002, σ. 13236, στο εξής: βασιλικό διάταγμα της 21ης Δεκεμβρίου 1967), ορίζει τα εξής:

«Στους δικαιούχους συντάξεως γήρατος και/ή επιζώντος καταβάλλεται ετησίως επίδομα αδείας και ένα συμπληρωματικό επίδομα αδείας.

Ωστόσο, το επίδομα αδείας και το συμπληρωματικό επίδομα αδείας δεν χορηγούνται το έτος κατά το οποίο όντως και για πρώτη φορά αρχίζει η συνταξιοδότηση. Το επόμενο έτος χορηγούνται επίδομα αδείας και συμπληρωματικό επίδομα αδείας, αναλόγως του αριθμού μηνών κατά τους οποίους ο δικαιούχος της συντάξεως εισέπραττε σύνταξη κατά τη διάρκεια του έτους ενάρξεως της συνταξιοδοτήσεως. Τα επιδόματα αυτά χορηγούνται ολόκληρα τα επόμενα έτη.

[...]

Κατά παρέκκλιση από το δεύτερο εδάφιο [...] και υπό την επιφύλαξη της εφαρμογής της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, το επίδομα αδείας και το συμπληρωματικό επίδομα αδείας χορηγούνται ολόκληρα από το έτος κατά το οποίο όντως και για πρώτη φορά αρχίζει η συνταξιοδότηση:

α) Προκειμένου περί συντάξεως γήρατος, εφόσον ο δικαιούχος έχει συνταξιοδοτηθεί πρόωρα ή εφόσον του χορηγήθηκαν παροχές λόγω ασθενείας, αναπηρίας ή ακούσιας ανεργίας, αφού είχε ασκήσει δραστηριότητα εμπίπτουσα στον νόμο της 27ης Ιουνίου 1969, περί τροποποιήσεως του νομοθετικού διατάγματος της 28ης Δεκεμβρίου 1944, περί κοινωνικής ασφαλίσεως των εργαζομένων, του νομοθετικού διατάγματος της 7ης Φεβρουαρίου 1945, περί κοινωνικής ασφαλίσεως των ναυτικών του εμπορικού ναυτικού, ή του νομοθετικού διατάγματος της 10ης Ιανουαρίου 1945, περί κοινωνικής ασφαλίσεως των ανθρακωρύχων και των προς αυτούς εξομοιουμένων, καθ' όλο το ημερολογιακό έτος πριν από το έτος ενάρξεως χορηγήσεως της συντάξεως γήρατος·

β) [...]

Οι παροχές λόγω ακούσιας ανεργίας μετά από την άσκηση δραστηριότητας υπό την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 7, του βασιλικού διατάγματος της 23ης Δεκεμβρίου 1996 εξομοιούνται, για την εφαρμογή του προηγουμένου εδαφίου, με τις παροχές λόγω ακούσιας ανεργίας υπό την έννοια του εδαφίου αυτού.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

10 Ο R. Noteboom είναι Βέλγος υπήκοος, ο οποίος εργάστηκε στις Κάτω Χώρες διατηρώντας την κατοικία του στο Βέλγιο.

11 Λίγο πριν από τη συνταξιοδότησή του κατέστη άνεργος. Κατά το έτος που προηγήθηκε του έτους κατά το οποίο άρχισε η συνταξιοδότησή του, ελάμβανε αδιαλείπτως επίδομα ανεργίας. Δυνάμει του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο ii, του κανονισμού 1408/71, οι εν λόγω παροχές ανεργίας καθορίστηκαν και καταβάλλονταν σύμφωνα με τη σχετική βελγική κανονιστική ρύθμιση.

12 Από την 1η Ιανουαρίου 1999, ο R. Noteboom είναι δικαιούχος συντάξεως βάσει του βελγικού συστήματος συνταξιοδοτήσεως των υπαλλήλων. Το 1999, το Rijksdienst του κατέβαλε, εκτός της συντάξεως αυτής, ποσό 23 069 BEF, ήτοι 571,87 ευρώ, ως επίδομα αδείας.

13 Το Rijksdienst έκρινε εκ των υστέρων ότι κατέβαλε αχρεωστήτως το εν λόγω ποσό και αξίωσε την επιστροφή του με απόφαση κοινοποιηθείσα στις 18 Αυγούστου 1999.

14 Στις 14 Σεπτεμβρίου 1999, ο R. Noteboom άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

15 Ενώπιον αυτού του τελευταίου, ο R. Noteboom ισχυρίσθηκε ότι εδικαιούτο το επίδομα αδείας, δεδομένου ότι ελάμβανε παροχές ανεργίας αδιαλείπτως κατά τη διάρκεια του έτους που προηγήθηκε αυτού κατά το οποίο άρχισε η συνταξιοδότησή του.

16 Το Rijksdienst υποστήριξε, αντιθέτως, ότι ο R. Noteboom δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις του άρθρου 56 του βασιλικού διατάγματος της 21ης Δεκεμβρίου 1967. Συγκεκριμένα, δεν κατέστη άνεργος μετά από «απασχόληση λόγω της οποίας ο ενδιαφερόμενος υπαγόταν στη βελγική ρύθμιση περί κοινωνικής ασφαλίσεως». Ναι μεν οι παροχές ανεργίας καταβλήθηκαν πράγματι από το Βέλγιο, αλλά ο πραγματικός υπόχρεος, κατά το Rijksdienst, ήταν το κράτος μέλος εντός του οποίου ο εργαζόμενος απασχολήθηκε και εντός του οποίου κατέστη άνεργος, εν προκειμένω το Βασίλειο των Κάτω Χωρών.

17 Το Rijksdienst ισχυρίστηκε επίσης ότι το επίδομα αδείας σαφώς δεν αποτελεί «σύνταξη, αλλά μία ad hoc παροχή». Δεν ενέπιπτε στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71.

18 Το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου, μεταξύ άλλων την απόφαση της 5ης Ιουλίου 1983, 171/82, Valentini (Συλλογή 1983, σ. 2157), και εκθέτει, ως προς τη φύση της οικείας παροχής, ιδίως τα εξής:

— το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του άρθρου 22 του βασιλικού διατάγματος της 24ης Οκτωβρίου 1967 συμπίπτει με αυτό του δικαιώματος συντάξεως γήρατος και επιζώντος: το επίδομα αδείας αναγνωρίζεται σε όλους τους συνταξιούχους, και μόνο σ' αυτούς·

— οι πηγές χρηματοδοτήσεως των επιδομάτων αδείας των συνταξιούχων είναι ακριβώς οι ίδιες με αυτές της χρηματοδοτήσεως των συντάξεων γήρατος και επιζώντος·

— όπως η σύνταξη γήρατος, το επίδομα αδείας που συνοδεύει τη σύνταξη αυτή χορηγείται σε άτομα τα οποία, λόγω της ηλικίας τους, δεν οφείλουν πλέον να βρίσκονται στη διάθεση των υπηρεσιών ευρέσεως εργασίας. Οι παροχές τους επιτρέπουν να καλύπτουν τα έξοδα διαβιώσεώς τους·

— πάντως, το επίδομα αδείας αποτελεί ένα κατ' αποκοπήν ποσό το οποίο ουδεμία σχέση έχει με το ύψος των εισπραχθέντων μισθών ή με τις πραγματοποιηθείσες περιόδους ασφαλίσεως.

19 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Arbeidsrechtbank Gent αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Εμπίπτει το επίδομα αδείας το οποίο αφορούν το άρθρο 22 του βασιλικού διατάγματος αριθ. 50 της 24ης Οκτωβρίου 1967 και το άρθρο 56 του βασιλικού διατάγματος της 21ης Δεκεμβρίου 1967 στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 και αποτελεί αυτό ειδικότερα "παροχές γήρατος", υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού;

2) Έχει το άρθρο 45, παράγραφοι 1 και 6, του κανονισμού 1408/71 την έννοια ότι το RVP, ως αρμόδιος φορέας, κατά τον καθορισμό του δικαιώματος λήψεως επιδόματος αδείας, πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τις περιόδους ασφαλίσεως που πραγματοποιήθηκαν εντός άλλου κράτους μέλους;

3) Εφόσον δοθεί αρνητική απάντηση στο δεύτερο ερώτημα, ισχύει η ρύθμιση του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο ii, του κανονισμού 1408/71, κατά την οποία οι παροχές καθορίζονται σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας του μεθοριακού εργαζομένου "σαν να είχε υπαχθεί στη νομοθεσία αυτή κατά τη διάρκεια της τελευταίας απασχολήσεώς του", μόνο για τις παροχές λόγω ανεργίας ή μήπως ισχύει αυτή και για άλλες παροχές, όπως ιδίως το επίδομα αδείας το οποίο αφορούν το άρθρο 22 του βασιλικού διατάγματος αριθ. 50 της 24ης Οκτωβρίου 1967 και το άρθρο 56 του βασιλικού διατάγματος της 21ης Δεκεμβρίου 1967;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

20 Με το πρώτο του ερώτημα που αφορά το καθ' ύλην πεδίον εφαρμογής του κανονισμού 1408/71, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν μία παροχή όπως το επίδομα αδείας, που αφορούν τα άρθρα 22 του βασιλικού διατάγματος της 24ης Οκτωβρίου 1967 και 56 του βασιλικού διατάγματος της 21ης Δεκεμβρίου 1967, συνιστά παροχή γήρατος υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71.

21 Κατά πάγια νομολογία, μια παροχή μπορεί να θεωρείται παροχή κοινωνικής ασφαλίσεως μόνον εφόσον, αφενός, χορηγείται, χωρίς οποιαδήποτε εξατομικευμένη και κατά διακριτική ευχέρεια στάθμιση των ατομικών τους αναγκών, στους δικαιούχους βάσει μιας από τον νόμο καθοριζομένης καταστάσεως και, αφετέρου, έχει σχέση με κάποιον από τους κινδύνους που ρητώς απαριθμούνται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 16ης Ιουλίου 1992, C-78/91, Hughes, Συλλογή 1992, σ. I-4839, σκέψη 15· της 15ης Μαρτίου 2001, C-85/99, Offermans, Συλλογή 2001, σ. I-2261, σκέψη 28, και της 7ης Νοεμβρίου 2002, C-333/00, Maaheimo, Συλλογή 2002, σ. I-10087, σκέψη 22).

22 Μία παροχή όπως είναι το επίδομα αδείας για το οποίο πρόκειται στην παρούσα υπόθεση πληροί τις προϋποθέσεις αυτές.

23 Ως προς την πρώτη προϋπόθεση πρέπει να παρατηρηθεί ότι οι διατάξεις σχετικά με τη χορήγηση του εν λόγω επιδόματος αδείας, δηλαδή το άρθρο 56, παράγραφος 1, του βασιλικού διατάγματος της 21ης Δεκεμβρίου 1967, απονέμουν στους δικαιούχους δικαίωμα καθοριζόμενο από τον νόμο και ότι το δικαίωμα αυτό χορηγείται αυτομάτως στα πρόσωπα που πληρούν ορισμένα αντικειμενικά κριτήρια, χωρίς οποιαδήποτε εξατομικευμένη και κατά διακριτική ευχέρεια στάθμιση των ατομικών τους αναγκών.

24 Ως προς τη δεύτερη προϋπόθεση πρέπει να παρατηρηθεί ότι το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως αποφανθεί ότι η διάκριση μεταξύ των παροχών που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 και των παροχών που εμπίπτουν στο εν λόγω πεδίο έγκειται κατ' ουσία στα συστατικά κάθε παροχής στοιχεία, ιδίως στον σκοπό και στις προϋποθέσεις χορηγήσεώς της, και όχι στο αν μια παροχή χαρακτηρίζεται από την εθνική νομοθεσία ως παροχή κοινωνικής ασφαλίσεως (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσα απόφαση Hughes, σκέψη 14, καθώς και την απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1996, C-245/94 και C-312/94, Hoever και Zachow, Συλλογή 1996, σ. I-4895, σκέψη 17).

25 Επομένως, όσον αφορά τη νομική φύση μιας παροχής όπως αυτή για την οποία πρόκειται στην κύρια δίκη, ο χαρακτηρισμός ως επιδόματος αδείας δεν είναι καθοριστικός για να εκτιμηθεί αν η εν λόγω παροχή μπορεί να θεωρείται παροχή γήρατος υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71.

26 Αντιθέτως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα συστατικά στοιχεία του οικείου επιδόματος αδείας αποδεικνύουν ότι μπορεί να θεωρείται παροχή γήρατος υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71, που καταβάλλεται ως συμπληρωματικό επίδομα υπό την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο κ', του κανονισμού 1408/71.

27 Πρώτον, από τις διατάξεις σχετικά με τη χορήγηση του εν λόγω επιδόματος αδείας προκύπτει ότι αυτό καταβάλλεται αποκλειστικώς στους δικαιούχους συντάξεως γήρατος και/ή επιζώντος. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο παρατήρησε ότι οι πηγές χρηματοδοτήσεως των επιδομάτων αδείας των συνταξιούχων είναι οι ίδιες με αυτές για τη χρηματοδότηση των συντάξεων γήρατος και επιζώντος.

28 Δεύτερον, όπως παρατήρησε το αιτούν δικαστήριο, το επίδομα αδείας που συνοδεύει τη σύνταξη επιτρέπει στους δικαιούχους να καλύπτουν τα έξοδα διαβιώσεώς τους. Όπως παρατήρησε η Επιτροπή, ο στόχος του επιδόματος αυτού είναι ακριβέστερα να διασφαλίζεται στους συνταξιούχους ένα οικονομικό συμπλήρωμα που να τους επιτρέπει ενδεχομένως να κάνουν διακοπές.

29 Το γεγονός, που ανέφερε το αιτούν δικαστήριο, ότι το επίδομα αδείας αποτελεί ένα κατ' αποκοπήν ποσό, το οποίο ουδεμία σχέση έχει με το ύψος των εισπραχθέντων μισθών ή με τις πραγματοποιηθείσες περιόδους ασφαλίσεως, δεν θέτει υπό αμφισβήτηση τον νομικό του χαρακτηρισμό ως παροχής γήρατος υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71. Βεβαίως, το Δικαστήριο παρατήρησε ότι τέτοιες παροχές συνήθως χρηματοδοτούνται και αποκτώνται βάσει ιδίων εισφορών των δικαιούχων και υπολογίζονται σε συνάρτηση με τη διάρκεια της υπαγωγής τους στο εν λόγω σύστημα ασφαλίσεως (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Valentini, σκέψη 14). Πάντως, οι περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως, εξετασθείσες στις σκέψεις 27 και 28 της παρούσας αποφάσεως, δείχνουν ότι πρόκειται για παροχή γήρατος υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71.

30 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί ως απάντηση ότι μία παροχή όπως το επίδομα αδείας, που αφορούν τα άρθρα 22 του βασιλικού διατάγματος της 24ης Οκτωβρίου 1967 και 56 του βασιλικού διατάγματος της 21ης Δεκεμβρίου 1967, συνιστά παροχή γήρατος υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 1408/71.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

31 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ρωτά κατ' ουσίαν αν το άρθρο 45, παράγραφοι 1 και 6, του κανονισμού 1408/71 έχει την έννοια ότι ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους κατοικίας οφείλει, για τη χορήγηση παροχής όπως αυτή για την οποία πρόκειται στην υπόθεση της κύριας δίκης, να λάβει υπόψη περίοδο πλήρους ανεργίας κατά τη διάρκεια της οποίας ο πρώην υπάλληλος έτυχε παροχών σύμφωνα με το άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο ii, του ιδίου κανονισμού, παρά το γεγονός ότι η ανεργία δεν επήλθε μετά από απασχόληση λόγω της οποίας ο οικείος εργαζόμενος υπαγόταν στη νομοθεσία που εφαρμόζει ο εν λόγω φορέας.

32 Το πρόβλημα αυτό αφορά το άρθρο 45, παράγραφος 6, του κανονισμού 1408/71, που πρέπει επομένως να ερμηνευθεί πρωτίστως.

33 Από το πρώτο εδάφιο της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι μία περίοδος πλήρους ανεργίας στη διάρκεια της οποίας ο μισθωτός εργαζόμενος λαμβάνει παροχές σύμφωνα με το άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο ii, του κανονισμού 1408/71, λαμβάνεται υπόψη από τον αρμόδιο φορέα του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί ο εργαζόμενος, σύμφωνα με τη νομοθεσία που εφαρμόζει ο φορέας αυτός, ως εάν αυτός είχε υπαχθεί στην εν λόγω νομοθεσία κατά τη διάρκεια της τελευταίας του απασχόλησης.

34 Επομένως, το δικαίωμα για παροχή όπως αυτή για την οποία πρόκειται στην υπόθεση της κύριας δίκης πρέπει να καθοριστεί λαμβάνοντας υπόψη τις περιόδους πλήρους ανεργίας του μεθοριακού εργαζομένου που είχαν ως αποτέλεσμα τη χορήγηση παροχών ανεργίας σύμφωνα με το άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο ii, του κανονισμού 1408/71, ως εάν αυτός είχε υπαχθεί στη νομοθεσία του κράτους μέλους της κατοικίας του κατά τη διάρκεια της τελευταίας του απασχόλησης.

35 Επομένως, δεν είναι αναγκαίο να ερμηνευθεί το άρθρο 45, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71.

36 Λαμβάνοντας υπόψη τα προεκτεθέντα, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί ως απάντηση ότι το άρθρο 45, παράγραφος 6, του κανονισμού 1408/71 έχει την έννοια ότι ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους κατοικίας οφείλει, για τη χορήγηση παροχής όπως αυτή για την οποία πρόκειται στην υπόθεση της κύριας δίκης, να λάβει υπόψη περίοδο πλήρους ανεργίας στη διάρκεια της οποίας ο πρώην μισθωτός εργαζόμενος έλαβε παροχές σύμφωνα με το άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, σημείο ii, του ιδίου κανονισμού, ως εάν ο εργαζόμενος αυτός είχε υπαχθεί στη νομοθεσία που εφαρμόζει ο φορέας αυτός κατά τη διάρκεια της τελευταίας του απασχόλησης.

Επί του τρίτου ερωτήματος

37 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο δεύτερο ερώτημα, η απάντηση στο υποβληθέν τρίτο ερώτημα παρέλκει.

Επί των δικαστικών εξόδων

38 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν για να καταθέσουν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο άλλοι εκτός των ως άνω διαδίκων δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) **Μια παροχή όπως είναι το επίδομα αδείας που αφορούν το άρθρο 22 του βασιλικού διατάγματος αριθ. 50, της 24ης Οκτωβρίου 1967, περί της συντάξεως γήρατος και επιζώντος για τους υπαλλήλους, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο της 30ής Μαρτίου 1994, και το άρθρο 56 του βασιλικού διατάγματος, της 21ης Δεκεμβρίου 1967, περί θεσπίσεως της γενικής κανονιστικής ρυθμίσεως περί συντάξεως γήρατος και επιζώντος για τους υπαλλήλους, όπως τροποποιήθηκε με το βασιλικό διάταγμα της 27ης Ιανουαρίου 1998, και με το βασιλικό διάταγμα της 4ης Μαρτίου 2002, συνιστά παροχή γήρατος υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1606/98 του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998.**

2) **Το άρθρο 45, παράγραφος 6, του κανονισμού 1408/71, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό 118/97, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1606/98, έχει την έννοια ότι ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους κατοικίας οφείλει, για τη χορήγηση παροχής όπως αυτή για την οποία πρόκειται στην υπόθεση της κύριας δίκης, να λάβει υπόψη περίοδο πλήρους ανεργίας στη διάρκεια της οποίας ο πρώην μισθωτός εργαζόμενος έλαβε παροχές σύμφωνα με το άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο α', σημείο ii, του ιδίου κανονισμού 1408/71, ως εάν ο εργαζόμενος αυτός είχε υπαχθεί στη νομοθεσία που εφαρμόζει ο φορέας αυτός κατά τη διάρκεια της τελευταίας του απασχόλησης.**

(υπογραφές)